

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม The Implementation of Sufficiency Economy Philosophy Reduce Inequality in Society

กมลพร กัลยาณมิตร*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม” มีวัตถุประสงค์การวิจัย ๑) เพื่อศึกษาข้อมูลทางประชากรศาสตร์ที่มีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๒) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจ การร่วมกิจกรรม การเผยแพร่ความรู้ และการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง ๓) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ คน และเสริมด้วยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างจากกลุ่มตัวอย่าง ๑๒ คน โดยทำการศึกษาในพื้นที่ ๔ เขต คือ เขตบางรัก เขตปทุมธานี เขตบางเขน และเขตหนองแขม เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามได้ครบตามจำนวนที่กำหนดแล้วจึงนำมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า การร่วมกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับต่ำ การเผยแพร่ความรู้ และการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง, การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ และด้านสังคม อยู่ในระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำมาใช้เป็นแนวทางในดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, ความเหลื่อมล้ำ

ABSTRACT

The research titled " The implementation of sufficiency economy philosophy reduce inequality in society," the objective of this research 1) to study

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
กรุงเทพธนบุรี, Email : kramonporn@hotmail.com

the demographic towards bringing philosophy to reduce inequality in society 2) to study the level of cognition, activity dissemination and the living accordance with philosophy of sufficiency economy. 3) to study the public opinion on the implementation sufficiency economy of philosophy to reduce inequality in society. The quantitative research mixed with a qualitative research. Questionnaire as a tool to collect data from a sample of 400 samplings and is strengthened by the unstructured interview from a sample of 12 samplings in four districts studied by the Bangrak, Phayathai, Bangkhen and Nongkhaem district. When collecting information from questionnaires completed by a given amount and then analyzed with a statistical computer program, and qualitative research using descriptive statistics.

The results of quantitative research found that : sufficiency economy activity dissemination in the middle level, cognition and the living accordance with philosophy of sufficiency economy in the low level. The implementation of sufficiency economy philosophy reduces inequality in society, economic, psychological and social aspects in the agreed.

The results of the qualitative research showed that : all samples are knowledgeable about sufficiency economy philosophy and used as a guide in life as well

Keyword: Sufficiency, Economy Philosophy, Reduce

๑. บทนำ

...พอเพียง มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีกคือ คำว่า พอ ก็พอเพียงนี้ก็พอแค่นั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศใดมีความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้ อาจจะมี มีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น...”พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้า เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑ (พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัยวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑) เพื่อชี้แนะ

แนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และต่อมาภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้พสกนิกรอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เศรษฐกิจพอเพียงสอนให้คนไทยมีความพอประมาณในสิ่งที่คิดและทำมีเหตุผลมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบต่างๆ ได้ ทำให้ช่วยลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยมีมานานแล้ว และเป็นปัญหาเรื้อรังที่สะท้อนถึงความแตกต่างในการของการเข้าถึงชีวิตที่มีคุณภาพ รวมถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงที่รัฐจัดให้ด้วย ความเหลื่อมล้ำนั้นมีมาอย่างต่อเนื่องในสังคมไทย โดยช่องว่างระหว่างรายได้ของคนรวยกับคนจนนั้นก็เป็นอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในสังคม ความเหลื่อมล้ำอาจเกิดจากการขาดโอกาส ขาดสิทธิ ขาดทรัพยากร เนื่องจากความเหลื่อมล้ำนั้นเป็นเรื่องของความรู้สึกที่เหนือกว่าและด้อยกว่า ยิ่งความแตกต่างทางวัตถุยิ่งมากเท่าใด ความเหลื่อมล้ำทางสังคมก็ยิ่งขึ้นเท่านั้น เพราะสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำมาก ความสัมพันธ์ทางสังคมก็จะเสื่อมสลายลง สังคมจะอ่อนแอ ผู้คนไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน คุณภาพชีวิตของคนจะดีขึ้นและมีความรู้สึกปลอดภัยภายใต้สังคมที่มีความเหลื่อมล้ำน้อยกว่า ความเหลื่อมล้ำจึงนำมาซึ่งความแตกแยกและฝุ่รอนของสังคม ความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้คือ ความเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมในมิติต่างๆ เช่น ความตื่นตัวด้านอัตลักษณ์ ความมีศักดิ์ศรี ความต้องการการยอมรับนับถือ ความต้องการความเสมอภาค การไม่ถูกเลือกปฏิบัติ เมื่อความคาดหวังเหล่านี้มักต้องพบกับความผิดหวังอยู่เสมอ จึงทำให้เกิดความรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างไม่ยุติธรรม จึงเป็นสาเหตุสำคัญของความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคม และความเหลื่อมล้ำเหล่านี้วันยังก่อตัวจนกลายเป็นรอยเลื่อนในสังคมไทยที่รอวันจะปะทุระเบิดขึ้นมาอันจะก่อให้เกิดความเสียหายมากในสังคมไทยโดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

เนื่องจากกรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางความเจริญที่ผูกขาดเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การปกครอง และพยายามสะท้อนภาพความเป็นประเทศไทยผ่านกรุงเทพเป็นตัวแทน ผู้คนจากทั่วสารทิศจึงต้องเดินทางเข้ามาแสวงหาโอกาสและชีวิตที่ดีกว่าในเมืองหลวง ครั้นเมื่อถึงวันหยุดตามประเพณีไทย เช่น วันสงกรานต์” หรือ “วันปีใหม่” ภาพของผู้คนที่แออัดเนืองแน่นตามสถานที่ขงสงที่คราคร่ำไปด้วยผู้คนเดินทางกลับภูมิลำเนา และในวันรุ่งขึ้นท้องถนนในกรุงเทพที่เคยแน่นขนัดไปด้วยการจราจรที่ติดขัดกลายเป็นเมืองร้างที่ไม่มีรถวิ่ง ดังนั้น การกำหนดนโยบายสำหรับคนกรุงเทพต้องให้ประชาชนในทุกพื้นที่ที่ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมต่อการเข้าถึงระบบการบริการขั้นพื้นฐานต้องให้กระจายความเจริญออกไปยังพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึง ดังนั้น ลักษณะของความเหลื่อมล้ำในพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นสังคมเมืองจึงมีอยู่ในระดับสูง และเป็นปัญหาสำคัญที่อาจจะขยายระดับความเหลื่อมล้ำที่เพิ่มสูงยิ่งขึ้นเรื่อยๆ หากไม่ได้รับความสนใจจากภาครัฐที่ต้องเร่งหาทางแก้ไขปัญหานี้ โดยแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมลงได้ โดยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาใช้เป็นแนวทางในการปรับพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของคนกรุงเทพฯ ตามวิถีพอเพียง เพื่อช่วยลด การแก่งแย่ง แข่งขันในการดำเนินชีวิต

ที่เน้นวัตถุนิยมจนตกเป็นทาสของความฟุ้งเฟ้อเกินความจำเป็น จนถึงจุดหนึ่งอาจก่อให้เกิดภาระหนี้สินและกลายเป็นความเดือดร้อนที่นำมาสู่ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติได้ด้วย ปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม” เนื่องจากหลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยแก้ไขปัญหาและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ เพราะเป็นปัญหาสำคัญของสังคมที่ควรตระหนักร่วมกันเพื่อหาทางแก้ไขให้ลดน้อยลงก่อนที่จะขยายตัวบานปลายกลายเป็นปัญหาที่ซับซ้อนที่ยากต่อการแก้ไขและอาจก่อให้เกิดความสูญเสียต่อประเทศชาติได้

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑. เพื่อศึกษาข้อมูลทางประชากรศาสตร์ที่มีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๒.๒. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจ การร่วมกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง การเผยแพร่ความรู้ และการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน

๒.๓. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๓. ขอบเขตการวิจัย

๑. ด้านเนื้อหา ศึกษาแนวคิด/ทฤษฎี/ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเหลื่อมล้ำ

๒. ด้านพื้นที่ ศึกษาพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ใน ๔ เขต คือ เขตบางรัก เขตพญาไท เขตบางเขน และเขตหนองแขม

๓. ด้านประชากร ศึกษาประชาชนในพื้นที่เขตพระนครของกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ ๔๐๐ คน ตามขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม” เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัย ดังต่อไปนี้

๔.๑) การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรกลุ่มเป้าหมายสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนทั้งเพศชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตปกครองของกรุงเทพมหานคร ซึ่งข้อมูลที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่ ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เรื่อง จำนวนราษฎรทั่ว

ราชอาณาจักร พบว่า มีประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๕,๖๙๒,๒๘๔ คน แยกเป็นประชากรเพศชาย จำนวน ๒,๖๙๕,๕๑๙ คน และเพศหญิง จำนวน ๒,๙๙๖,๗๖๕ คน

กลุ่มตัวอย่าง

จากจำนวนตัวเลขของประชากรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครรวมทั้งสิ้น จำนวน ๕,๖๙๒,๒๘๔ คน ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการของ Taro Yamane การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างยอมให้มีค่าความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ ๕ และที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕ % และกำหนด ความมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ ปรากฏว่าได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรที่สามารถเชื่อถือได้ คือ จำนวน ๔๐๐ ตัวอย่าง ใช้ความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยแบ่งเขตการปกครองของกรุงเทพมหานครตามเกณฑ์การแบ่งของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ เขตเมือง เขตกลางเมือง และเขตชานเมือง ซึ่งผู้วิจัยต้องการศึกษาเพียง ๔ เขต จึงทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีจับสลาก ได้ตัวแทนเขตของแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มเขตเมือง ได้เขตตัวแทน ๒ เขต คือ เขตบางรัก และเขตพญาไท

กลุ่มกลางเมือง ได้เขตตัวแทน ๑ เขต คือ เขตบางเขน

กลุ่มชานเมือง ได้เขตตัวแทน ๑ เขต คือ เขตหนองแขม

ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (quota sampling random) คือ กำหนดให้แต่ละเขตมีกลุ่มตัวอย่างเท่ากันเขตละ ๑๐๐ ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ

๔.๒. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากร ได้แก่ ประชากรที่อยู่ใน ๔ เขต ได้แก่ เขตบางรัก เขตพญาไท เขตบางเขน และเขตหนองแขม

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่พบแบบบังเอิญในแต่ละเขต เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการกำหนดโควตา (Quota Random Sampling) ให้แต่ละเขตมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนเท่ากันเขตละ ๓ คน รวม จำนวน ๑๒ คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในงานวิจัยนี้สามารถแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. ตัวแปรต้น ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และการได้รับฟังข่าวสาร

๒. ตัวแปรสอดแทรก ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การร่วมกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง การเผยแพร่ความรู้ และการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓. ตัวแปรตาม ประกอบด้วย การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ใน ๓ ด้าน คือ ๑) การลดความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจ ๒) การลดความเหลื่อมล้ำด้านจิตใจ ๓) การลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามปลายปิดและแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลปฐมภูมิเป็นแบบเชิงสำรวจ (Survey) โดยนำแบบสอบถามไปสอบถามประชาชนที่พบแบบบังเอิญในเขตตัวแทนจำนวน ๔ เขต ของ กรุงเทพมหานคร ในส่วนของข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่พบแบบบังเอิญในแต่ละเขตตามจำนวนที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามได้ครบตามจำนวนที่กำหนดแล้วจึงนำมาวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง ๔ เขต ด้วยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ F-test หรือ One-Way ANOVA ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

๕. ผลการวิจัย

๕.๑. การวิจัยเชิงปริมาณ

สรุปผลการวิจัยเรื่อง “การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม” ดังต่อไปนี้คือ

๑) การร่วมกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง การเผยแพร่ความรู้ และการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พบว่าการร่วมกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๘๑ – ๒.๖๐

พบว่าการเผยแพร่ความรู้ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๖๑ – ๓.๔๐

พบว่า การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๖๑ – ๓.๔๐

๒) ความคิดเห็นต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

พบว่า การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง

พบว่า การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้านจิตใจ อยู่ในระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง

พบว่า การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้านสังคม อยู่ในระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง

๓) การทดสอบสมมติฐาน

เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การได้รับฟังข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การร่วมกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง การเผยแพร่ความรู้ การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ต่างกันมีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคมแตกต่างกัน

๒. การวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๒ คน โดยผู้วิจัยจะนำผลการศึกษาเชิงคุณภาพมาอภิปรายผลร่วมกับเชิงปริมาณเพื่อเสริมข้อมูลซึ่งกันและกันให้มีความชัดเจนมากขึ้น

๖. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม” มีบางประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาข้อมูลความแตกต่างทางประชากรศาสตร์ที่มีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ความแตกต่างทางประชากรศาสตร์ที่มีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เกี่ยวกับปัจจัยด้านเพศที่ต่างกันนั้น สอดคล้องกับการศึกษาของกัญธิภา วงศ์ประทีป^๑ เรื่อง การรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตในการทำงานและความสุขในการทำงานของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ พนักงานประจำสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต ๑ ภาคกลาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ แตกต่างกันอย่างมีความสุขในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ นอกจากนี้ เรื่องเพศยังถูกระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ เรื่องความเสมอภาคของบุคคล ไว้ว่า “บุคคล

^๑กัญธิภา กิตติวงศ์ประทีป, “การรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตในการทำงานและความสุขในการทำงานของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๒๕๕๐).

ย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่าง..... จะกระทำมิได้” และจากข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ยืนยันว่า เพศที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่างกัน ดังความรู้สึกของ **พรณี** เพศหญิง “ส่วนใหญ่เป็นปัญหาหนี้สินเยอะ หนี้หลายทาง กู้มาใช้จ่าย เพราะหาได้ไม่พอใช้ แต่พอได้รู้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ก็ใช้ปรับปรุงตัวเอง เดียวนี้ชีวิตดีขึ้นกว่าเดิม หนี้สินลดลง เมื่อทำตามแนวทางของความพอเพียง โดยทำงานหนักขึ้น และประหยัดมากขึ้น จึงสามารถมีเงินผ่อนใช้หนี้ จนขณะนี้หนี้เหลืออยู่ไม่มาก ชีวิตมีความสุขขึ้น ไม่ต้องนอนก่ายหน้าผากว่าจะหาเงินที่ไหนมาใช้เขา ไม่ต้องคอยหลบหน้าเจ้าหนี้เหมือนที่ผ่านมา...” ในขณะที่ **“สมบุญ”** เพศชายกล่าวว่า “ได้กู้เงินมาจาก ธกส. มาทำนา ที่ต่างจังหวัด ก็ทำตามที่พ่อหลวงให้แนวทางไว้ คือ แบ่งข้าวไว้กินส่วนหนึ่ง ไม่ต้องซื้อเขา อีกส่วนหนึ่งก็นำไปขายนำเงินมาใช้หนี้ที่กู้มาจากธนาคาร.... “...การดำเนินชีวิตตามความพอเพียง คือ ไม่ทำให้เดือดร้อน ฟังพาดตนเองได้ ไม่เป็นภาระของใคร ได้นำคำสอนนี้ไปสอนสมาชิกในครอบครัว ให้รู้จักทำมาหากิน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น หากินโดยสุจริต แบ่งกิน แบ่งใช้ให้เหมาะสม....” ซึ่งเห็นได้ว่า ความคิดของพรณี แสดงถึงความมีจิตใจอ่อนโยน แต่ความคิดของ**สมบุญ** แสดงถึงความหนักแน่น อันเนื่องมาจากความแตกต่างทางเพศตามธรรมชาติ ทำให้เพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคมแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจ การร่วมกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง การเผยแพร่ความรู้ และการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ระดับของความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับทั้งทราบและไม่ทราบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศีลวัต ศรีสวัสดิ์^๒ เรื่องความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันและเป็นแนวทางการเผยแพร่แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว สถานะของการอยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร ระดับการศึกษา พื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงาน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รายได้เฉลี่ยต่อ

^๒ศีลวัต ศรีสวัสดิ์, “ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร”, **ปริญญาวิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม**, (บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๒).

เดือน การออมเงิน และการบริจาคทรัพย์เพื่อสาธารณประโยชน์ นอกจากนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ “นิตยา” ยังสนับสนุนว่า “มีอาชีพรับราชการ มีข้อดี เพราะในหน่วยงานจะมีการรณรงค์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ข้าราชการน้อมนำมาปฏิบัติในการปฏิบัติหน้าที่และในการดำเนินชีวิต เป็นแนวทางที่ดีมาก ทำให้รู้จัก ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่ก่อนหน้านี้ ไม่มีใครคิดถึงและไม่ได้ทำตาม จนเกิดปัญหาเศรษฐกิจที่รุนแรงขึ้นทำให้คนไทยได้รู้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้คนไทยเป็นหลัก มีค่ามากที่สุด และทำให้ประเทศไทยผ่านพ้นวิกฤติในครั้งนั้นได้

ระดับการร่วมกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ โอภาส นิตกิจไพบูลย์^๓ เรื่องการประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินชีวิตของเกษตรกร กรณีศึกษา เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการวนเกษตรของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการวนเกษตรส่งผลให้รายได้ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ค่าใช้จ่ายเพื่อการผลิตภาระหนี้สินในระบบ และภาระหนี้สินนอกระบบลดลง ในขณะที่ผลการศึกษาครั้งนี้ ระดับการร่วมกิจกรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับต่ำนั้นสามารถอธิบายเหตุผลได้โดย “มาลี” ซึ่งทำงานบริษัทเอกชนและเป็นคนกรุงเทพ บอกว่า “คนกรุงเทพไม่ค่อยมีเวลาไปร่วมกิจกรรมของชุมชน หรืองานที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง อาจเป็นเพราะยุ่งกับการทำงาน ออกจากบ้านแต่เช้า กลับถึงบ้านก็ค่ำแล้ว จึงห่างไกลจากกิจกรรมเหล่านี้ นอกจากนี้ได้ทราบข่าวจากโทรทัศน์เมื่อกลับบ้าน ดูข่าวภาคค่ำ เดินทางทำงาน เจอรถติด ก็เหนื่อยแล้ว.....”

ระดับการเผยแพร่ความรู้ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์โครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจำนวน ๔๐ ศูนย์ ๕ เครือข่าย ผลการศึกษาพบว่า ๑) ปราชญ์ชาวบ้านมีคุณค่าสูงในเชิงสัญลักษณ์ของความรู้และความดี โดยถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้สู่บุคคลอื่น เพื่อการพัฒนาและการสร้างสรรค์สังคมที่ร่มเย็นเป็นสุข ภายใต้กระบวนการทัศนเกษตรกรรมยั่งยืน โดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแรงบันดาลใจที่หลากหลายภายใต้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ๒) เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก และนำความรู้ไปปฏิบัติในระดับมากและความคิดเห็นต่อการบวนการถ่ายทอดความรู้ของศูนย์

^๓ โอภาส นิตกิจไพบูลย์, “การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินชีวิตของเกษตรกร กรณีศึกษา เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการวนเกษตรของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม”, **ปรัชญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาการเศรษฐกิจ คณะพัฒนาเศรษฐกิจ**, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๗).

เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านอยู่ในระดับมาก รวมทั้งความพร้อมและศักยภาพของศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการดำเนินชีวิตของคนกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่อาศัยความรู้จากการติดตามข่าวสารจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือการส่งเสริมภายในหน่วยงานของรัฐที่เป็นหน่วยเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามคำบอกเล่าของ “นิตยา” มีอาชีพรับราชการครู ได้เล่าว่า “มีอาชีพรับราชการ ได้เปรียบ เพราะในหน่วยงานจะมีการรณรงค์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ข้าราชการน้อมนำมาปฏิบัติในการปฏิบัติหน้าที่และในการดำเนินชีวิต” “หรือแม้แต่ “ไชยา” ที่มีอาชีพรับราชการกล่าวว่า “ได้ทำตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมานานแล้ว เป็นแนวทางที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เงินที่หามาได้ ต้องแบ่งเก็บไว้ใช้ ไม่ไปรบกวนหรือยืมเงินคนอื่นให้เขาลำบากใจ.....”

การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของณัฐพจน์ ยืนยง เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครจำนวน ๓๕๐ คน ผลการวิจัยพบว่า (๑) ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านความพอประมาณ ส่วนคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านสังคม ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านร่างกาย (๒) การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครในภาพรวมอยู่ในระดับสูง แต่ผลการศึกษาค้นคว้ากลับพบว่า การดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับต่ำนั้น อาจเนื่องมาจากมีความเข้าใจ แต่ยังไม่สามารถปฏิบัติตามได้เพราะมีความเหลื่อมล้ำในสังคมสูง ดังความคิดของ “สุพิศ” “เข้าใจว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ อยู่กันอย่างพอเพียง ไม่ใช่จ่ายเกินตัว และไม่สร้างภาระหนี้สิน มีที่อยู่ต่างจังหวัด ได้นำแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับที่นา โดยแบ่งที่ไว้ทำนาเองจำนวนหนึ่งเท่าที่ทำได้ที่เหลือให้เขาเช่าทำนา และปลูกอ้อย มีอาชีพรับเหมาก่อสร้างในขนาดงานเล็กๆ ที่พอทำไหว.....”

สนับสนุนด้วยเหตุผลของ “พรรณี” อาชีพค้าขายอาหาร “.....แต่พอได้รู้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ก็ใช้ปรับปรุงตัวเอง เช่น เศรษฐกิจไม่ดี ทำให้ค้าขายฝืดเคือง ก็เพิ่มชั่วโมงขายให้มากขึ้น และทำอาหารให้ลดลง จะได้ไม่เหลือทิ้ง เสียของไป เพราะถ้าขายอาหารไม่หมด ขาดทุนทุกวัน เงินที่กู้มาลงทุนก็เพิ่มหนี้มากขึ้น ขาดทุนสะสม เป็นدينพอกหางหมู”

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ และด้านสังคม

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ ญัฐพจน์ ยืนยง^๕ ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ได้แก่ ควรคำนึงถึงรายรับและรายจ่ายก่อนการตัดสินใจดำเนินการใช้จ่ายทุกครั้ง ด้านความมีเหตุผล ได้แก่ ควรใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัว ได้แก่ ควรมีวินัยในการใช้จ่ายเงิน และรู้จักเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็น และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม (๒๕๕๐) ได้ทำการศึกษา การประเมินผลการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จำนวนทั้งสิ้น ๑,๐๐๓ แห่ง พบว่า การบรรเทาปัญหาความยากจนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่าสามารถลดรายจ่ายเฉลี่ยร้อยละ ๘.๖๘ และเพิ่มรายได้ เฉลี่ยร้อยละ ๑๒.๓๗ แนวทางนี้ยืนยันได้จาก “วรรณนา” ที่ได้ปฏิบัติตาม “.....เศรษฐกิจพอเพียงสอนให้ทำบัญชีครัวเรือน เพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินในสิ่งจำเป็น และรู้ว่าจะหาได้เท่าไรและควรต้องใช้จ่ายเท่าไร ให้มีเหตุผลในการใช้จ่ายเงินและไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต.....เป็นแนวทางที่ดีมาก ทำให้รู้จักปรับการใช้ชีวิตให้มีความมั่นคงขึ้น และอยู่ในสังคมได้ดีขึ้น ตั้งใจว่า ถ้าไม่มีงานทำ จะเอาเงินที่ออมไว้มาลงทุนทำเกษตรสวนครัวไว้กินเอง โดยปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่เอง ก็คงสามารถอยู่ได้ จากเงินออมที่มีอยู่และมาลงทุนทำแบบนี้ ก็เลี้ยงตัวเองได้ มีข้าวปลา อาหารไว้กินเอง อยู่อย่างพอเพียง

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้านจิตใจ อยู่ในระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ สมพร กุดน้อย^๕ ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการองค์การกับพฤติกรรม การดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท แพรนต้า จิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงาน จังหวัด กรุงเทพมหานคร จำนวน ๓๓๐ คน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการองค์การ สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และพฤติกรรม การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางค่อนข้างสูง กับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0๑ และสนับสนุนจาก **อาทิตย์** มีความคิดเห็นว่า “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้คนในสังคมอยู่

^๕ญัฐพจน์ ยืนยง, “ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๕).

^๕สมพร กุดน้อย, “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการองค์การกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงาน บริษัท แพรนต้า จิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน)”, **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐).

ร่วมกันได้อย่างสันติสุข และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสมดุลและยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ และส่งเสริมให้คนทำงานมีค่านิยมในเรื่องความกตัญญูรู้คุณผู้มีพระคุณ ทำให้องค์การเข้มแข็งและมั่นคง.....” นอกจากนี้ “จิตรา” ได้เล่าตัวอย่างว่า “เศรษฐกิจพอเพียง คือการ “รู้จักตัวเอง” ว่าเราคือใคร มีฐานะแค่ไหน มีความจำเป็น ไม่จำเป็นอะไรบ้าง แล้วก็ตัดสินใจทำอะไรให้สมกับฐานะของเราตรงนั้น ไม่มากไป ไม่น้อยไป ประหยัดเงินที่เราอาจใช้โดยไม่จำเป็น ระยะแรกปรับตัวไม่ค่อยจะได้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปจึงไม่เกิดปัญหา การปรับตัว เมื่อก่อนไม่ค่อยใช้ชีวิตแบบพอเพียง พอเปลี่ยนบุคลิกก็เลยทำได้ง่าย แต่เวลาทำได้ ก็สามารถทำให้เราใช้ชีวิตแบบพอเพียงได้อย่างมีความสุข เวลาไปซื้อของจะพยายาม “มีสติ” ไม่ฉวยต๋อยากได้ไปจ่ายเงินเลย “ใช้เหตุผล” นึกก่อนเสมอว่าเราจะเอาไปใช้ทำอะไร เราสามารถหาอะไรที่ถูกลงมาแทนรีเปล่า ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ หรือเรามีของที่ใช้แทนกันได้ก็อยู่แล้ว ก็ข่มใจให้ “รู้จักพอ” และนำของวางกลับขึ้นตามเดิม.....”

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้านสังคม อยู่ในระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของชัยวัฒน์ ชิริกุลพิสุทธิ์ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของประชาชนตำบลสุโสะ อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้แก่ การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ความพอประมาณ การมีความรู้ ความมีเหตุผล สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการมีคุณธรรม โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ร้อยละ ๒๙.๖ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกจากนี้ยังยืนยันได้จาก “สมบุญ” ซึ่งกล่าวว่า “....ได้ทราบเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมานานแล้ว ได้นำมาปฏิบัติ พอมีความรู้ ความพอประมาณ คือ ต้องใช้ให้พอกับที่หามาได้ ไม่มีหนี้สิน ได้กู้เงินมาจาก ธกส. มาทำนา ที่ต่างจังหวัด ก็ทำตามที่พ่อหลวงให้แนวทางไว้ คือ แบ่งข้าวไว้กินส่วนหนึ่ง ไม่ต้องซื้อเขา อีกส่วนหนึ่งก็นำไปขายนำเงินมาใช้หนี้ที่กู้มาจากธนาคาร..... การดำเนินชีวิตตามความพอเพียง คือ ไม่ทำให้เดือดร้อน ฟังพาดตนเองได้ ไม่เป็นภาระของใคร ได้นำคำสอนนี้ไปสอนสมาชิกในครอบครัว ให้รู้จักทำมาหากิน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น หากินโดยสุจริต แบ่งกิน แบ่งใช้ให้เหมาะสม....” ดังเช่น “มาลี” ที่ดำเนินชีวิตตาม “เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางที่มีประโยชน์มาก ทำให้ได้ตามที่พ่อหลวงสอนไว้ และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น นำมาแก้ปัญหาเศรษฐกิจ โดยรู้จักกิน รู้จักใช้ รู้จักออม ทำให้จิตใจดีขึ้น มั่นคง สบายใจขึ้น

อีกความรู้สึกของ “นิตยา” ที่กล่าวด้วยเสียงเครือและดวงตาที่รินด้วยน้ำตาว่า “เป็นบุญของคนไทยที่มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ที่ทรงพระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการใช้ชีวิตให้แก่คนไทยและประเทศชาติ เพราะไม่มีพระมหากษัตริย์ประเทศใดในโลกที่จะเสียสละให้แก่ประชาชนมากมายมหาศาลเช่นนี้.....”

สรุป การอภิปรายข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ทั้งด้านเศรษฐกิจ จิตใจ และสังคม ตามผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไว้

๗. ข้อเสนอแนะ

๗.๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ผลการศึกษาพบว่า การร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับต่ำ รัฐบาลจึงควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องที่ต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมมากขึ้น เพื่อทำให้ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลง

๒. ผลการศึกษาพบว่า การเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง รัฐบาลจึงควรกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยของรัฐและเอกชนดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ และเป็นภาคีการทำงานร่วมกับภาครัฐ เพื่อช่วยให้ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลง

๓. ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง รัฐบาลต้องเร่งการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบและเข้าใจประโยชน์ในการปฏิบัติตามหลักการที่สำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งช่วยให้ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลงได้

๗.๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. การวิจัยครั้งต่อไป ควรจะทำการศึกษาวิจัยในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้ทราบลักษณะของความเหลื่อมล้ำที่แตกต่างกันไปในแต่ละเขต

๒. การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในสังคมชนบทกับประชาชนในสังคมเมือง ที่มีการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ด้านการศึกษา ด้านพื้นที่ และด้านนโยบาย

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ:

กัลยา วาณิชยปัญญา. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, ๒๕๔๖.

(๒) วารสาร:

ยงยุทธ บุราสิทธิ์. ชุมชนคนอีสานกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในกรุงเทพมหานคร : วารสาร ภาษาและวัฒนธรรม ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๖)

(๓) วิทยานิพนธ์/รายงานวิจัย:

กฤษฎิภา กิตติวงศ์ประทีป. “การรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตในการทำงานและความสุขในการทำงานของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๒๕๕๐.

ณัฐพจน์ ยืนยง. “ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๕.

ศิวัด ศรีสวัสดิ์. “ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร”. **ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม** คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๒.

สมพร กุดน้อย. “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การประยุกต์ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการองค์การพบพฤติกรรมการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงาน บริษัท แพรด้า จิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน)”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐.

โอภาส นิติกิจไพบูลย์. “การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินชีวิตของเกษตรกร กรณีศึกษา เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ของผู้นำวิบูลย์ เข้มเฉลิม”. **ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาการเศรษฐกิจ** คณะพัฒนาเศรษฐกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๗.